

EL PLA D'ACCIÓ TUTORIAL DE L'ESCOLA UNIVERSITÀRIA D'ESTUDIS EMPRESARIALS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Lidia Daza Pérez
ldaza@ub.edu

Carles Sánchez Peñuela
carsanchez@ub.edu

Universitat de Barcelona

Resum

L'acció tutorial constitueix un element més del sistema d'educació superior orientat a maximitzar l'aprofitament que l'estudiant fa del seu pas per la universitat, coneixent les necessitats dels alumnes i adequant els recursos i metodologies al seu procés d'ensenyament-aprenentatge. Un element que cobra una importància fonamental davant els canvis que s'han produït en els darrers anys en el context de l'educació universitària, tant pel que fa al creixement en l'oferta d'estudis i centres que ofereixen carreres, com en el perfil dels estudiants que accedeixen a les aules de les facultats i escoles universitàries.

L'escenari actual posa de manifest la necessitat de pensar en accions adreçades a millorar l'adaptació a la universitat, com aquelles dirigides a orientar i assessorar l'estudiant al llarg del estudis fins a la sortida al mercat laboral. De tal manera que, els diferents estudiants que accedeixen a una carrera puguin desenvolupar un procés formatiu i personal d'acord amb les seves capacitats, necessitats i interessos, disposant de la màxima informació i orientació adequada.

En aquest sentit, l'objecte d'aquest text és descriure un Pla d'Acció Tutorial, ubicat en un dels ensenyaments més demandats i massificats de la Universitat de Barcelona, la Diplomatura en Ciències Empresarials, amb un perfil d'estudiants amb un nivell d'heterogeneïtat alt i un fracàs acadèmic en el primer any de carrera elevat. S'exposa l'estructura del pla, quina és la seva organització, els instruments de treball emprats, i quines són les diferents actuacions que configuren aquest programa. Finalment s'assenyalen algunes consideracions valoratives sobre la implementació del PAT, i es plantegen algunes qüestions que van apareixent fruit dels anys de funcionament i de les reflexions internes de l'equip de tutors.

Introducció

Amb aquesta comunicació es pretén donar a conèixer l'experiència d'un ensenyament en la tutorització d'estudiants. Una acció tutorial pensada per a millorar el procés de transició de l'estudiant del batxillerat a la universitat, i garantir una trajectòria formativa adequada a les capacitats i necessitats de l'estudiant, que permeti el seu desenvolupament professional i personal.

El Pla d'Acció Tutorial que es presenta porta en funcionament des del curs 2000-2001 i per tant ha estat objecte de processos d'avaluació, tant interna com externa, processos de revisió, i incorporació de noves actuacions i elements innovadors. Per aquest motiu ens centrarem en les característiques principals que configuren el PAT actualment, sense deixar de fer referència però, a algunes de les praxis i actuacions realitzades anteriorment, sense les quals no s'entendria el recorregut fet, que ens ha permès arribar en el punt on ens trobem ara.

Per tant és important assenyalar que des de la seva posada en marxa, el Pla d'Acció Tutorial s'ha anat implementant any rere any, sense que impliqués l'adopció i reproducció d'un model tancat. Sinó que s'ha anat transformant i ajustant, en la mesura del possible, als canvis que s'han produït en el context dels estudiants i als resultats obtinguts de la seva implementació, per garantir la millora de l'acció tutorial adreçada a l'alumnat.

Objectius

El Pla d'Acció Tutorial és una proposta de treball de caràcter institucional que defineix els objectius, el contingut i l'organització de l'acció tutorial en la Diplomatura de Ciències empresarials.

Aquesta acció tutorial, en el cas de l'Escola d'Empresarials, s'ha definit des dels seus inicis com un servei d'atenció, orientació i assessorament als estudiants universitaris, organitzada i dissenyada en funció del perfil que presenta el col·lectiu i d'acord amb el suport específic que requereix davant els estudis que ha escollit cursar.

La concreció d'aquest model de tutoria és un pla de treball on s'especifiquen tot un conjunt d'accions, funcions, recursos i procediments, i on pren màxima importància la figura del professor tutor.

Així és com el curs 2000-2001 es posa en marxa el Pla d'Acció Tutorial (a partir d'ara PAT) com una experiència pilot en la Diplomatura en Ciències Empresarials. Es dissenya un pla de treball mitjançant el qual es pretén actuar sobre una de les qüestions que més preocupen al Consell d'Estudis de l'ensenyament; l'elevat fracàs acadèmic dels estudiants durant el primer any de carrera.

En aquest sentit, la finalitat del PAT és ajudar a l'estudiant de nou accés a integrar-se en el sistema universitari i en el funcionament de l'ensenyament, especialment durant el primer any, assignant-li un tutor que el guiarà en aquest procés d'incorporació. Concretament s'estableixen com a objectius específics els següents:

1. Facilitar al nou estudiant la seva incorporació i adaptació al nou entorn universitari (accions de benvinguda, tutoria de matrícula, etc.)
2. Aconseguir un bon rendiment acadèmic dels estudiants (orientar en la gestió del temps i organització i planificació dels estudis, informar sobre els canvis en els sistemes d'avaluació, etc.)
3. Donar la informació i orientació requerida per tal que l'alumne pugui assolir un projecte formatiu i personal adequat als seus interessos i capacitats (especialització en la carrera, sortides laborals, etc.)

Descripció

L'ensenyament i el perfil dels estudiants

El PAT és un instrument d'acompanyament i orientació a l'estudiant. Però per entendre la funció i estructura de cada pla cal endinsar-se en la realitat del centre i ensenyament al qual s'orienta. Perquè l'acció tutorial està subjecte a un espai i un temps, el de l'ensenyament que el defineix i per al qual té sentit cadascuna de les actuacions.

Per tant, a continuació es mostren algunes dades rellevants de l'ensenyament que permeten contextualitzar l'acció tutorial:

- La Diplomatura en Ciències Empresarials té aproximadament un total de 4000 alumnes, amb un volum d'aproximadament 900 alumnes nous que accedeixen cada any via preinscripció.
- La nota de tall amb la qual els estudiants accedeixen a aquests estudis és de 5,23 per als estudiants provinents de la PAU, i de 5 per als estudiants provinents de cicles formatius de grau superior i de formació professional, en el curs 2007-2008.
- La mitjana d'anys que els estudiants triguen a obtenir el títol és de 6,5 anys aproximadament.
- Algunes de les dades de rendiment indiquen que, al primer semestre del curs 2007-08, seguint amb les resultats dels cursos anteriors, el 63 % del les convocatòries d'examen, com a mitjana, no es superen. Alguna assignatura ha tingut un índex de fracàs del 80%. Preocupa també, el percentatge elevat de no presentats als exàmens amb una mitjana del 35 %.
- El número de grups que s'ofereixen a primer curs de les assignatures obligatòries oscil·la entre els 8 i 10, depenent de l'assignatura. Tot i això, i atès que, d'una banda es tracta d'un dels ensenyaments més demandat i d'altra, hi ha un elevat número de repetidors en determinades matèries, la mitjana d'alumnes matriculats per grup és d'uns 140. En algunes assignatures amb un elevat fracàs acadèmic, el número d'alumnes pot arribar als 200.
- Respecte a l'estructura d'edat i sexe dels estudiants del centre per al curs 2007-2008; el 42,31% són dones i el 57,69% homes, amb una edat de fins a 20 anys per una mica més de la meitat dels estudiants novells (57,44%); essent que una mica més de la quarta part del total d'estudiants tenen 18 anys en accedir-hi. La resta d'estudiants es situen en edats compreses entre els 21 i els 30 anys.
- Pel que fa a la seva situació laboral, indicativa del grau d'implicació i dedicació als estudis, segons les dades registrades, el 36,5% dels estudiants declaren que no treballen. Mentre que els restants ho fan en diferents situacions –fixa, eventual, o bé sense contracte, però desenvolupen algun tipus d'activitat laboral.
- Si ens fixem en les vies d'accés a la Diplomatura en Ciències Empresarials, sense arribar a la meitat (46,4%) es troben aquells estudiants que han accedit per les PAU. A continuació, un segon perfil d'estudiant per la importància de la seva presència és aquell amb estudis universitaris iniciats, essent un 30,4%, i amb un 19,9% els que procedeixen de formació professional o cicles formatius de grau superior.
- En darrer lloc, una dada també a considerar és el fet que nou de cada deu estudiants ha escollit aquests estudis en primera opció. Per tant, aquells que hi accedeixen ho fan perquè era la seva primera preferència.

El conjunt d'aquestes dades dibuixen un escenari específic que explica el pas que fan els estudiants per la carrera i pel sistema universitari. Es tracta d'un ensenyament amb un gran

volum d'estudiants; aules massificades sobre tot en els primers anys de carrera. I a més es veu incrementat pel nombre d'estudiants que repeteixen assignatures. En conseqüència, els estudiants canvien cada semestre de grup i de companys, entren i surten de les aules amb cada assignatura, sense arribar a coneixes molt sovint, i amb poques possibilitats d'interactuar amb els docents.

D'altra banda, el perfil de l'alumnat és molt heterogeni; els estudiants accedeixen a la carrera per vies diverses, el que vol dir, que entren al sistema universitari amb uns coneixements i preparació prèvia força diferent, amb el que això també significa en la impartició dels continguts, ja que el docent es troba amb nivells diferenciats en un mateix auditori. A més són estudiants que ocupen una part del seu temps estudiant, i una altra part important treballant, restant així possibilitats de passar més temps al centre realitzant activitats complementàries, des de treballs en grup, a assistir a tutories amb el professorat.

Aquesta realitat permet comprendre, primerament, l'estructura del PAT d'Empresarials, i els objectius marcats; els esforços adreçats a donar a conèixer el PAT als alumnes de nou accés, i la resposta diferenciada dels estudiants a aquest servei universitari.

L'estructura del PAT

El PAT s'organitza de la següent manera:

- S'assigna un tutor de carrera a cada estudiant novell que accedeix als estudis. Comptem amb un total de 15 professors/es que tutoritzen alumnes de nou accés, a part de mantenir com alumnes tutoritzats aquells que han tutoritzat el curs anterior. La ratio és de 45 alumnes novells per cada professor tutor de primer curs aproximadament.
- De forma complementària formen part del PAT 10 professors/es més, que desenvolupen la funció de "tutors temàtics". La carrera té itineraris d'especialització que l'estudiant ha de triar un cop superat el primer curs. En aquest moment es va veure necessari posar a disposició de l'estudiant un tutor que els pogués orientar i informar sobre les diferents especialitats. A més d'un tutor especialitzat en temes de pràctiques, una tutora orientadora en temes de sortides professionals i formació de tercer cicle, i un tutor sobre qüestions relacionades amb l'Espai Europeu d'Educació Superior.
- I com a darrer element innovador incorporat, aquest curs s'ha introduït un equip d'estudiants que actuen d'alumnes tutors (9 estudiants veterans). Treballen de forma coordinada amb el professorat tutor de primer curs, donant suport i reforçant l'acció tutorial de l'ensenyament.

A partir d'aquí, la coordinació del PAT és l'encarregada d'implementar, en estreta col·laboració i coordinació amb la Cap d'Estudis i la Coordinació d'Ensenyaments, el PAT elaborat.

Les accions que es duen a terme giren al voltant de tres moments fonamentals en la trajectòria curricular de l'estudiant:

- La transició del batxillerat a la universitat i la seva incorporació al centre i a l'ensenyament
- L'itinerari curricular; especialització i elecció del Bloc Configurador
- La inserció al mercat de treball i orientació per a la formació continuada

Com s'organitza?

Cal destacar que, tant per a la identificació dels tres moments anteriors, com a etapes clau en la trajectòria de l'estudiant en el seu pas per la universitat, com per conèixer el grup tutoritzat que tenim al davant, resulta fonamental fer una **diagnosi** prèvia de la realitat universitària i del grup. És imprescindible conèixer molt bé qui són els estudiants que tenim i quines són les problemàtiques principals que presenten o amb què es troben en el transcurs de la carrera. Pel que no pot passar-se per alt el coneixement que cal tenir de l'ensenyament i de la institució universitària.

I en funció d'aquesta diagnosi, es dissenya un **pla de formació** per a tot el professorat que desenvolupa tasques d'acció tutorial, i que s'actualitza anualment amb el suport de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE).

Totes les accions es coordinen i implementen mitjançant un **calendari** i una planificació que es donen a conèixer a l'inici de curs. Cada any al mes de juny es dissenya el calendari d'actuacions tutorial i d'orientació, adreçades a l'estudiant novell, que és consensuat amb l'equip de professorat tutor. A més de la preparació dels materials i documentació de suport en la realització de les trobades grupals amb els alumnes tutoritzats.

Calendari d'actuacions

	REUNIONS TUTORIALS (TUTOR-ESTUDIANT)	SESSIONS INFORMATIVES	REUNIONS COORDINACIÓ
JUNY			Valoració curs 06-07, preparació i planificació del PAT per al curs 07-08
JULIOL	Tutoria d'automatrícula als alumnes de nou accés	▪ Sessió informativa a l'alumnat de nou accés	
AGOST			
SETEMBRE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tutoria d'automatrícula als alumnes de nou accés ▪ 1a tutoria grupal (Jornada de Benvinguda) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sessió informativa a l'alumnat de nou accés ▪ Jornada de Benvinguda 	
OCTUBRE	Tutories individuals		Preparació 1a tutoria entre iguals (professor i alumne tutor)
NOVEMBRE	1a tutoria entre iguals		Preparar continguts de la 2a tutoria grupal (professor i alumne tutor)
DESEMBRE	2a tutoria grupal		
GENER			Reunió de seguiment (Coordinació PAT) Preparar continguts de la 2a tutoria entre iguals (professor i alumne tutor)
FEBRER	2a tutoria entre iguals	Sessió Erasmus	
MARÇ		Setmana de l'Empresa	Preparar continguts de la 3a tutoria grupal (professor i alumne tutor)
ABRIL	3a tutoria grupal		Reunió de seguiment (Coordinació PAT)
MAIG	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atenció tutorial a les sessions informatives de Blocs Configuradors 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sessió informativa sobre els Blocs Configuradors ▪ Taller sobre sortides professionals, inserció al mercat laboral i formació continuada 	
JUNY			Tancament i valoració del curs

	REUNIONS TUTORIALS (TUTOR-ESTUDIANT)	SESSIONS INFORMATIVES	REUNIONS COORDINACIÓ (Coordinació PAT)

Les actuacions d'aquest calendari es defineixen de la següent manera:

- *Tutoria d'automatrícula*; aquesta trobada es realitza, en el mes de juliol per a l'alumnat que escull la diplomatura en primera opció i al setembre per als estudiants que l'escullen en altres opcions, amb un professor tutor i un alumne tutor, sense que encara siguin aquests els assignats al grup. L'objectiu és donar instruccions sobre el procés de matrícula i facilitar informació general sobre la carrera, i alhora explicar la figura del professor tutor i alumne tutor, que se'ls assignarà des del moment que procedeixin a fer la matrícula.
- *Jornada de Benvinguda*; sessió de presentació i benvinguda als alumnes de nou accés el primer dia de curs. Després de rebre la informació més general sobre l'ensenyament per part de la Directora del Centre i la Cap d'Estudis de la titulació, així com la informació que donen els responsables de les diferents àrees i serveis de l'Escola sobre que els ofereix el Centre, els estudiants es troben amb el professor tutor que tindran al llarg de la carrera i amb l'alumne tutor assignat.
- *Tutoria individual*: entrevista que manté el professor tutor amb l'alumne per conèixer el perfil de l'estudiant i abordar aspectes relacionats amb la gestió del temps i les tècniques d'estudi.
- *Tutoria entre iguals*; és una reunió que manté l'alumne tutor amb el grup, prèviament preparada i pensada amb el professor tutor, per tal de fer una primera valoració sobre com ha estat l'inici de curs.
- *Tutoria grupal*; trobada que fa el professor tutor amb el grup tutoritzar per tractar els temes que més preocupen i que han sorgit en la tutoria entre iguals, i donar la informació necessària al respecte.
- *Atenció a l'estudiant*; consisteix en la resolució de dubtes o qüestions al llarg del curs via el campus virtual (anomenat *e-pat*, del quan em parlem més endavant) o presencialment.

Cal dir que aquestes són les actuacions principals que ordenen l'acció tutorial en el primer any de carrera. Però no són les úniques, ja que el PAT no es tradueix tan sols en la intervenció d'un tutor, sinó que constitueix un pla de treball coordinat amb la resta d'accions d'informació i orientació a l'estudiant que s'organitzen al centre. A tall d'exemple, s'expliciten algunes de les accions consolidades que es fan cada any:

- *Sessió de blocs configuradors*: es realitza al mes de maig i es duu a terme pels coordinadors dels diferents blocs configuradors que són, a la vegada, els "tutors temàtics" que donen suport al PAT en l'orientació dels itineraris d'especialització. En aquesta sessió cada tutor informa sobre el contingut de cada bloc, la descripció de les assignatures, el perfil de l'estudiant que pot estar interessat, les recomanacions curriculars a l'hora d'escollir assignatures, les habilitats i capacitats que s'assoleixen, les sortides professionals, etc.

- *Taller de sortides professionals i formació continuada*: adreçada especialment als alumnes que es troben en el seu darrer any de carrera. Els “tutors temàtics” relacionats amb aquest temes realitzen una sessió orientadora per mostrar quin ventall de possibilitats s’obra als futurs diplomats tant en l’àmbit de la incorporació al món laboral, com en el de la professionalització per la via de continuar la seva formació accedint al segon o tercer cicle.
- *Sessions informatives sobre mobilitat internacional*: organitzades per l’Oficina de Relacions Internacionals (ORI), tenen per objectiu posar a l’abast de l’estudiant tota la informació relativa a la possibilitat de continuar els seus estudis a l’estranger en alguna de les Universitats amb les quals l’Escola té conveni.

La tutoria entre iguals

Com ja s’apunta en les activitats descrites, la *tutoria entre iguals* s’introdueix enguany com un element més per reforçar i millorar l’acció tutorial. L’objectiu de la figura de l’alumne tutor ha estat doble:

- tenir més accés als estudiants (conèixer de més a prop les seves problemàtiques i poder incidir de forma directa en les tutories)
- i d’altra banda, aprofitar el coneixement i experiència dels alumnes més veterans per convertir-se en un referent dels estudiants més novells.

Per desenvolupar aquesta part de l’acció tutorial s’ha aconseguit la col·laboració d’alumnes amb certa experiència a l’ensenyament i a la institució, per tal de desenvolupar tasques de suport; des del procés d’automatrícula, a la Jornada de Benvinguda, les tutories i altres activitats adreçades als alumnes de nou accés durant el seu primer any al centre.

Aquesta col·laboració s’emmarca en una activitat que es desenvolupa al llarg de tot el curs i que permet el reconeixement de 6 crèdits de lliure elecció en l’expedient de l’alumne tutor.

Aquests estudiants, de la mateixa forma que el professorat tutor, també han assistit a una jornada de formació, i s’ha organitzat la seva activitat en base a un **calendari** de treball que es revisa periòdicament.

Per tal de valorar aquesta acció, es va fer arribar un petit qüestionari als professors tutors per tal de conèixer la valoració que feien de la incorporació de la figura de l’alumne tutor, un cop finalitzat el primer semestre. També es va fer una reunió amb els alumnes tutors per fer balanç de la primera part del curs i poder així introduir millores de cara a les actuacions del segon semestre. A continuació es mostren els resultats que s’han recollit.

La resposta a l’enquesta administrada al professorat tutor ha recollit l’opinió d’aquests respecte els seus alumnes tutors assignats.

Els professorat tutor ha valorat amb una nota mitjana de NOTABLE (7,1 punts de 0 a 10) la importància que té la incorporació de l’alumne tutor a l’acció tutorial. Tanmateix, en demanar que valoressin com ha anat la incorporació del company tutor al PAT d’Empresarials, han donat una puntuació de 6,7 punts. El que ja ens està indicant que caldrà introduir mesures correctores i millores en una acció que es considera rellevant en el conjunt d’accions tutorials.

Pel que fa a la implementació d'aquesta innovació en el PAT, així com el seu desenvolupament, les dades registrades permeten fer les següents valoracions:

- El 100% dels professors tutors s'han trobat en alguna ocasió amb l'alumne tutor assignat durant el primer semestre, i un 66,6% afirmen que s'han reunit amb l'alumne tutor assignat entre dos i tres vegades durant el semestre. El que indica que s'han seguit les indicacions donades des de la Coordinació del PAT per procedir a l'organització de la tutoria entre iguals, com també de la tutoria grupal.
- El 55,6% dels tutors afirmen que els alumnes tutors s'adrecen amb ells per fer consultes sobre allò que els hi plantegen els alumnes ocasionalment, i un 22,2% ho fan sovint. És important considerar el 22,2% restant, que diu que mai han contactat amb ells.
- D'altra banda, pel que fa a la resposta de l'alumne tutor envers la funció de suport al professorat tutor, el 66,7% dels tutors afirmen que l'alumne tutor sempre ha respost quan se l'ha necessitat. En els altres casos, no han donat resposta.
- I respecte al tipus de suport que han rebut de l'alumne tutor, és a dir, com ha contribuït la seva incorporació en l'acció tutorial, a continuació es mostra un gràfic amb les respostes obtingudes:

	5	1	11,11111111	11,11111111	33,33333333
	6	2	22,22222222	22,22222222	55,55555556
	8	2	22,22222222	22,22222222	77,77777778
	9	1	11,11111111	11,11111111	88,88888889
	10	1	11,11111111	11,11111111	100
Total		9	100	100	

TIPUS DE SUPORT DE L'ALUMNE TUTOR

Ha aportat inform	2	20,0	28,6
Ha contribuït a la	3	30,0	42,9

- Aquesta coordinació i treball conjunt generat entre professor tutor i alumne tutor es constata també en el fet que, excepte en el cas d'un alumne tutor que finalment va ser donat de baixa pel no compliment de les actuacions previstes, en la resta de casos, l'alumne tutor i el professor tutor han treballat conjuntament les tutories entre iguals, estant assabentats en tot moment dels temes abordats a la tutoria entre iguals, així com els resultats obtinguts.
- Tanmateix, en preguntar si la informació obtinguda ha servit als tutors a l'hora de planificar la tutoria grupal, només una tercera part ha afirmat que sí els hi ha servit.

A partir d'aquesta informació i de les valoracions més qualitatives recollides, es poden fer algunes primeres consideracions respecte a la posada en marxa i incorporació de l'alumne veterà com a company tutor, de suport a l'alumne i a l'acció tutorial del professor tutor.

En primer lloc, entre el professorat tutor hi ha la percepció que l'existència d'aquesta figura és important per a l'estudiant de nou accés, per la seva proximitat; per fer arribar millor la informació necessària per al seu procés d'adaptació al centre i al sistema universitari, o bé per copsar millor les problemàtiques que se'ls hi plantegen quan s'incorporen a la universitat.

El calendari i pautes de treball donades des de la Coordinació han permès un treball coordinat entre ambdós; professor tutor i alumne tutor. S'han generat els espais de trobada per a un treball conjunt, tot i que cal seguir treballant per consolidar-lo. És important, arrel del que mostren les dades, que la col·laboració no es limiti a les trobades puntuals per a la preparació de les tutories, sinó que es doni una comunicació fluïda i constant que repercuteixi en les consultes que els estudiants formulen als alumnes tutors.

I en tercer lloc, per donar major coherència i continuïtat a l'actuació del professor tutor i de l'alumne tutor, és precís que les tutories entre iguals siguin un espai per veure quin és l'estat de la qüestió del grup, i detectar qüestions sobre les quals pugui orientar i apuntar el tutor en la tutoria grupal. És una oportunitat per conèixer millor el grup, des de la proximitat i l'empatia que un estudiant genera entre els seus iguals.

Sens dubte, ha estat el primer any que s'ha posat en marxa la tutoria entre iguals. I s'ha comprovat com es detecten aspectes sobre els quals cal incidir per tal de millorar les oportunitats que ofereix, tant la col·laboració de l'estudiant tutor, com el treball coordinat i en equip que porta a terme amb el professorat tutor.

La plataforma de comunicació: e-pat

Com s'operativitza tot plegat? Quin instrument permet la comunicació fluïda entre el professorat, l'alumne tutor i l'estudiant?

El curs 2004-2005 es va posar en marxa una plataforma virtual feta a mida per tal de millorar la comunicació entre tutor-alumne i entre els mateixos alumnes. És el que es va anomenar *e-pat*

Aquesta eina, que es va actualitzant i millorant cada any, com per exemple enguany ha calgut adaptar-la amb la incorporació de l'alumne tutor, ha ajudat a agilitzar de forma important la comunicació (convocatòria de reunions, la difusió d'informació diversa adreçada a l'estudiant, etc.).

Es tracta d'una plataforma amb un servei de missatgeria, fòrums, una agenda, un apartat de notícies i de documents d'interès. A aquest pot accedir tot estudiant i pot contactar directament amb el seu professor tutor, amb el seu alumne tutor, així com amb la resta d'alumnes que s'han donat d'alta.

L'avantatge d'aquesta eina és que treballa amb el correu personal que l'alumne introdueix en donar-se d'alta, com també amb el correu electrònic del professor. De tal forma que quan hi ha una intervenció per part d'un tutor, o de l'alumne tutor, s'envia un missatge d'avís al correu personal de l'estudiant. I a l'inrevés.

Aspecte de la pantalla pàgina principal de la plataforma virtual e-pat

Pla d'Acció Tutorial
Escola Universitària d'Estudis Empresarials

Home | Info. Temàtica | Agenda | Missatgeria | Anuncis | Notícies | Fòrum | Directori | Dades Personals | Recomanem

► Benvingut al Campus Virtual **Carles Sanchez** Tancar sessió

Agenda · Cites de la Setmana: (0)

Missatgeria · Missatges nous: (0)

Recomanem... · Nous Documents: (1)

Informació Temàtica
Quines són aquelles preguntes que sovint sorgeixen en accedir a la universitat i al llarg de la carrera? Encara més important, qui em pot respondre? On puc trobar la informació? On he d'adreçar-me? A l'e-pat podràs trobar tota aquesta informació i contactar amb el teu TUTOR/A de carrera, així com altres tutors i tutores especialitzats qui t'orientaran, assessoraran i informaran d'allò que necessitis en el teu pas per la universitat.

ESPAI EUROPEU D'EDUCACIÓ SUPERIOR

1. Què és l'Espai Europeu d'Educació Superior ?
2. Què són els grups PB - Programa Bolonya ?
3. Què són els ECTS ?
4. Com s'estudia amb el sistema ECTS ?

BLOCS CONFIGURADORS

1. Direcció general
2. Direcció de la producció i de les operacions
3. Direcció econòmicofinancer
4. Direcció comercial
5. Direcció de recursos humans
6. Comptabilitat i auditoria
7. Tributació

SORTIDA AL MERCAT LABORAL

Estàs pensant en posar-te a treballar, a fer pràctiques en una empresa...

Bons consells i altres informacions d'interès per incorporar-te al mercat de treball.

1. Sortides Laborals i mercat laboral
2. Sobre les pràctiques en empresa i alguns consells pràctics per presentar-te a una oferta de feina

No obstant, al curs 2007-08, la Universitat de Barcelona ha iniciat la implementació del seu propi Campus Virtual (basat en la plataforma moodle), que substitueix als antics dossiers electrònics, i que donen el suport virtual a les assignatures i cursos dels diferents ensenyaments.

En aquest sentit, s'està treballant per fer la migració de l'espai virtual actual, *l'epat*, al nou Campus UB. D'aquesta manera l'alumnat quan accedeixi al seu espai personal trobarà, a més de totes les assignatures que té matriculades, també el PAT, com a una activitat més integrada en la seva vida acadèmica.

Està previst que el nou PAT, integrat en el Campus UB, estigui en funcionament al curs 2008-09.

Conclusions

L'any 2004 la Universitat de Barcelona va portar a terme un procés d'avaluació dels PATs dels diferents ensenyaments. Les dades recollides per a la Diplomatura de Ciències Empresarials permetien identificar els punts forts i els punts febles de l'acció tutorial, i fer conseqüentment algunes consideracions per endegar accions de millora.

D'altra banda, el procés d'avaluació interna que es realitza des de la coordinació del PAT també ha acumulat un coneixement considerable sobre el procés de tutorització dels estudiants a l'ensenyament.

D'aquestes informacions es poden extreure algunes conclusions i consideracions sobre l'impacte de la tutoria en l'aprenentatge de l'estudiant:

- Són moltes les variables que intervenen en el rendiment acadèmic de l'estudiant, i per tant és complex analitzar i aïllar l'acció tutorial per explicar el grau d'incidència que pot tenir en la qualificació final de l'estudiant. L'acció tutorial es concep com un servei orientat a oferir els recursos necessaris per tal que l'alumne tingui a l'abast el màxim d'informació i eines que li permetin un procés formatiu el més efectiu possible. No pot ser determinant en cap cas del resultat final, ja que dependrà de l'ús que faci l'estudiant del recurs.
- D'altra banda la tutoria, en els anys que porta en marxa en l'ensenyament, és un servei no obligatori, i que per tant no utilitzen tots els estudiants. Així doncs, resulta relatiu qualsevol mesura o comprovació que es vulgui fer sobre la possible influència en la trajectòria formativa de l'estudiant. Sovint els tutors expressen que a les tutories assisteixen i fan ús aquells estudiants més motivats i els que presenten a priori una bona trajectòria.
- En relació a aquesta assistència parcial dels estudiants de primer curs a les tutories, s'han dut a terme diferents actuacions que en la valoració institucional realitzada l'any 2004 van mostrar algunes febleses, sobre tot pel que fa a la informació de què disposaven els estudiants sobre el PAT, i les vies de comunicació entre tutor i alumne. Per tant, malgrat que la participació dels estudiants a les tutories segueix essent reduïda, i concentrada especialment en el primer semestre, s'ha millorat la comunicació entre el professor tutor i l'alumne tutoritzat, amb *l'e-pat*; així com la informació disponible a l'inici de curs relacionada amb el PAT i el professor tutor que tenen assignat durant la carrera.
- D'altra banda, encara que no es pugui parlar d'un efecte directe en l'aprenentatge, l'acció tutorial té una funció d'orientació i assessorament fonamental, sobre tot en el moment que accedeixen els estudiants novells a la carrera i es troben amb un sistema educatiu nou i absolutament diferent d'aquell que procedeixen.
- I en concret, respecte a l'aprenentatge, sí que té efectes indirectes sobre aspectes que, segons diferents estudis i investigacions des de l'àmbit de la sociologia, la psicologia o la pedagogia, poden ser facilitadors d'un aprenentatge efectiu, d'un enfocament d'aprenentatge profund, en termes de Biggs (1999). Es pot parlar, per exemple, del fet que la tutoria facilita el contacte amb el grup de companys de classe, és un espai on es convida a la participació, l'alumne se sent més proper al professorat i per tant es trenca la barrera que normalment existeix entre docent-alumne, i serveix per donar pautes per una millor gestió i planificació del temps d'estudi, entre d'altres.
- El PAT tindrà una més elevada garantia d'èxit quant més coneixement hi hagi sobre el perfil de l'estudiant, i per tant les accions tutorialistes puguin adequar-se millor als interessos i motivacions de l'estudiant en la seva orientació i assessorament. D'aquí la importància de la diagnosi i del coneixement previ que es tingui del grup, de l'ensenyament i del centre. I en aquí es considera la importància d'incorporar la figura del company tutor, donada la proximitat que té amb els estudiants.
- D'altra banda, el PAT no resulta ser només un servei a l'estudiant, sinó que les dades recollides amb cada tutoria constitueixen informació molt valuosa per a la institució. El fet de tenir com a nucli de l'acció a l'estudiant, i conèixer en primera persona la seva experiència d'aprenentatge, dóna accés a un major coneixement sobre el funcionament, des de dins, de l'ensenyament, i apropar-se a la percepció que sobre l'organització

acadèmica es té. De forma que possibilita detectar disfuncions i establir, en conseqüència, mesures correctores.

- En relació a la incorporació de l'alumne tutor aquest curs, fins ara el que s'ha copsat, és una major resposta per part de l'alumne de nou accés en la consulta de dubtes, o plantejament de qüestions, que d'altra banda no sorgeixen en la tutoria amb el professorat tutor.
- I, així mateix, el professorat tutor pot disposar de més informació sobre el grup tutoritzat, alhora d'organitzar i centrar les tutories grupals adreçades als alumnes tutoritzats en els temes que més interessin als estudiants.

Bibliografia

AQU (2000) *L'educació superior en el segle XXI*. Conferència Mundial sobre l'Educació Superior de la UNESCO. Barcelona: Gramagraf.

Biggs, J. (1999) *Teaching for quality learning at university*. Philadelphia: Open University Press.

Escola Universitària d'Estudis Empresarials, UB (2007). "Estudiants i professorat davant l'Espai Europeu d'Educació Superior" a *Quaderns Institucionals*, núm 5, abril. Aquesta publicació recull els resultats de la Jornada sobre la implantació de l'Espai Europeu d'Educació Superior a la diplomatura en Ciències Empresarials (10 de juliol de 2006).

García Nieto, N.; Asensio Muñoz, I.; Carballo Santaolalla, R.; García García, R.; Guardia González, S. (2005) La tutoría universitaria ante el proceso de armonización europea. *Revista de Educación*, núm. 337, pp. 189-210.

García Nieto, N.; Asensio Muñoz, I.; Carballo Santaolalla, R.; García García, R.; Guardia González, S. (2004) *Guía para la labor tutorial en la universidad en el Espacio Europeo de Educación Superior*. Madrid. (Documento multicopiado).

Gros, B. I Romañà, T. (2004) *Ser profesor. Palabras sobre la docencia universitaria*. Barcelona: Octaedro-ICE-UB.

Rodríguez Espinar, S. (coord.) (2004) *Manual de tutoría universitaria: recursos para la acción*. Barcelona: Octaedro-ICE-UB.

Universitat de Barcelona (2006) *Projecte institucional de política docent de la Universitat de Barcelona*. Publicacions i Edicions UB. Juliol 2006.

Vicerectorat d'Estudiants i Vicerectorat de Política Docent, UB (2007). *Informació, orientació i suport a l'estudiant: acció tutorial a la Universitat de Barcelona*. Barcelona, Publicacions i Edicions UB.

Qüestions i/o consideracions per al debat

A part de les consideracions realitzades, es poden extreure alguns elements per a la discussió sobre l'acció tutorial i la rellevància que adquireix en el context de l'EEES:

- Si parlem de la tutoria de carrera, diferenciada del que és la tutoria acadèmica o d'assignatura, cal que la tutoria, i les diferents accions que implica, siguin d'obligat compliment per qualsevol estudiant?
- Fins on han d'arribar les funcions d'orientació i assessorament del professor tutor envers l'estudiant universitari?
- La tutoria hauria de ser una tasca més a desenvolupar pel professorat universitari en algun moment de la seva carrera docent, amb la formació necessària per dur-la a terme. Doncs és una activitat que constitueix una forma d'aproximar-se i conèixer de primera mà la realitat dels estudiants, que en ocasions queda allunyada de la pràctica docent.
- Davant l'EEES i el protagonisme que adquireix l'alumne en la configuració de la seva trajectòria formativa, la tutoria s'ha de constituir, definir i organitzar com un element clau en el desenvolupament formatiu i personal de l'estudiant.